



ОПШТИНА БИТОЛА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА 2022 ГОДИНА

Подготвил:

Сектор за економски развој, јавни
дејности и информатичка
технологија на општина Битола

Разгледува:

Комисија за еднакви можности

Одлучува:

Совет на општина Битола

Претставник на комисија:

д-р Анита Ангелевска

Април, 2023



ВОВЕД

Прашањата за економската независност на жената, нејзиниот напредок во животот и кариерата и уривањето на стереотипите, се клучни моменти околу кои може да се концентрира борбата за родова еднаквост, што мора да се направи не во натпревар, туку во заедничко партнерство помеѓу жените и мажите. Непобитен факт е дека мажите и жените се различни едни од други и меѓу нив постојат природни, биолошки разлики кои не можат да се надминат. Но, разликите кои ги наметнало општеството, стереотипите и општоприфатените родово - дискриминирачки модели, се тие што можат и треба да се намалат, изедначат, надминат.

Програмата за еднакви можности за 2022 година беше заснована врз принципите од Законот за еднакви можности на жените и мажите и Стратегијата за еднакви можности на општина Битола 2021-2026 година:

Еднаквост за сите луѓе (жени и мажи) во слободен пристап до информации, можностите и придобивките од сите јавни услуги кои ги нуди општината

Транспарентност - подготвеност да се одговори на секое прашање што ги интересира граѓаните/ките и давање јасни одговори подеднакво на сите и на јазик лесно разбирлив за сите граѓани/ки.

Партиципативност - влученост на сите жени и мажи имајќи ги предвид нивните различни позадини и позиции, притоа гарантирајќи ја интесекциската димензија на нивните потерби како засегнати страни во процесот на одлучување и креирање на локални политики (родова еднаквост во донесувањето на одлуките).

Отчетност - редовно поднесување извештаи од страна на општината за начинот на работа и трошењето на средствата кои се прибираат од даноците и давачките што ги плаќаат граѓаните/ките со вклучени податоци кои се родово-разделени.

Ефективност - колкаво е нивото на постигнување на поставените цели. Ефективноста не се мери преку цена на чинење. Во смисла на стратегијата, ефективноста е принцип кој мери степен на постигнување на родово одговорни цели.

Ефикасност - постигнување на утврдените цели на најбрз, економичен и ефективен начин, постигнување на родово одговорните цели со рационално и економски исплатливо трошење на финансиските ресурси, притоа имајќи ги предвид економските проекции за долгорочен економски раст на општината.



Дополнително, програмата се темели на Стратегијата за еднакви можности на Општина Битола која е насочена кон остварување на визијата Битола да стане место на еднакви можности за мажите и жените во севкупното општествено живеење.

Стратешки, Општина Битола ќе ја влучи родовата перспектива во своите образовни, здравствени, социјални, локално-економски, комунални, и секаков друг вид на програми и услуги преку родово-сензитивно унапредување на постапките за јавни набавки, родово одговорно буџетирање и следење на спроведувањето на програмите и услугите со цел унапредување на родовата еднаквост во општината.

I. ФОРМИРАН СОВЕТОДАВЕН ЦЕНТАР ПРОТИВ СЕМЕЈНО И РОДОВО БАЗИРАНО НАСИЛСТВО

Општина Битола со сопствени средства го реализираше проектот "Формирање Регионален советодавен регионален центар за помош и поддршка на жртви на родово базирано и семејно насилство". Финансиските средства беа обезбедени од буџетот на општина Битола, од Програмата за родова еднаквост за 2022 година (463110 - трансфер до здруженија на граѓани и фондации), а целиот проект се реализираше во партнерство со Националната мрежа за жртви од семејно и родово базирано насилство, врз основа на потпишаниот Меморандум за соработка бр.08-248, од 03.03.2022 година. Вкупната вредност на проектот е 1 000.000,00 денари.

Ова значи голем чекор напред во решавање и превенирање на еден сериозен проблем во заедницата, потврден, за жал низ конкретни бројки и показатели. Отворањето на овој центар значи сериозно заложба Битола да прерасне вистински во општина со еднакви можности за сите и за жените и за мажите, како резултат на решеноста општина Битола да биде поддршка за сите нејзини граѓани, а услугите кои ќе ги нуди да одговараат на нивните индивидуални потреби. Оттаму неопходноста од отворање на еден ваков Регионален советодавен центар за помош и поддршка на жени и деца жртви на родово базирано и семејно насилство и Битола е една од првите општини во Државата која со сопствени средства го овозможува неговото функционирање.



II. РЕВИДИРАНА СТРАТЕГИЈАТА ЗА РОДОВА ЕДНАКВОСТ 2021-2026

Изработената Стратегија за родова еднаквост 2021-2026, во текот на 2022 година беше ревидирана, во соработка со UN WOMEN и испечатена. Ревидираната верзија е објавена на WEB страната на општина Битола.

III. ИСПИТУВАЊЕ НА ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ (BASELINE) - РАЗБИВАЊЕ НА РОДОВИТЕ СТЕРЕОТИПИ И ТРАНСФОРМИРАЊЕ НА РОДОВИТЕ УЛОГИ

Врз основа на член 14 став 4 од Законот за еднакви можности на жените и мажите на РМ („Службен весник на РМ “ бр.6/12, 27/13, 46/15, 125/15 и 114/17) и Програмата за еднакви можности на Општина Битола за 2022 („Службен гласник на Општина Битола“ бр. 22/21 од 29.12.2021 Општина Битола објави Јавен повик бр.40 - 41/2, 25.10.2022 год. за спроведување анкета на јавно мислење (baseline) во областа еднакви можности, со цел детектирање на потребите на мажите и жените во општина Битола со спроведено истражување и соодветна анализа на родовите односи меѓу мажите и жените, преку спроведување на анкета. Финалниот документ ќе даде сублимирани податоци по категории граѓани какви се ставовите за родовата еднаквост, кои се потребите, проблемите и кои се понудените решенија. Оваа анализа ги нотира разликите во перцепциите на мажите и жените за приоритетите на општина Битола, но и дава податоци колку и какви родови стереотипи се присутни помеѓу граѓаните, што би овозможило и утврдување на потребите на мажите и жените за унапредување на постојните и дизајнирање на нови мерки за разбивање на родовите стереотипи и трансформирање на родовите улоги, а исто така и ќе биде добра база за креирање на идната годишна програма за работа на КЕМ и креирање на нови мерки и политики на општина Битола во областа на родовата еднаквост.



IV. ПОТПИШАНА ЗАЛОЖБА ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА РОДОВАТА ЕДНАКВОСТ И ЕЛИМИНИРАЊЕ НА НАСИЛСТВОТО ВРЗ ЖЕНИТЕ ВО ПОЛИТИКАТА

Советот на општина Битола, сите советнички и советници потпишаа Заложба за унапредување на родовата еднаквост и елиминирање на насилството врз жените во политиката (Битола, 16.01.2023 година бр.41-11/1). Имајќи предвид, дека насилството врз жените претставува повреда на правата, основните слободи и личниот интегритет на жените, советничките и советниците се обврзаа да работат во согласност со законите посветени на почитување на правата, слободите и личниот интегритет на жените, недискриминацијата и родовата еднаквост и секој пример на насилство врз политичарка или политичар јавно да го осудат. Исто така, советничките и советниците во општина Битола, се обврзаа да делуваат во насока на сузбивање на сите форми на насилството во сите училишта на територијата на општината со цел превенција и едукација на идните генерации. Крајната цел на оваа Заложба е унапредување на родовата еднаквост и елиминирање на сите форми на насилство врз жените во политика, во духот на вредностите од Универзалната декларација за човековите права на Обединетите Нации, а советниците и советничките едногласно изразија подготвеност и одлучност за почитување и примена на меѓународните и домашните прописи кои се залагаат за унапредување на правата и на статусот на жените во општеството.

Оваа Заложба е развиена и е подготвена во рамки на проектот за Унапредување на родовата еднаквост преку политичко учество на жените кој е спроведуван од Националниот демократскиот институт (НДИ) во Северна Македонија со финансиска помош од Шведската агенција за меѓународна развојна поддршка - Сида, со цел да ги заштити жените кои се вклучени во политиката, но и да ги мотивира оние кои сакаат да се вклучат во иднина.

V. ОБУКИ НА ЧЛЕНОВИТЕ НА КЕМ И ОПШТИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЈА

Во текот на 2022 година беа одржани повеќе обуки на советничките и советниците - членови и членки на КЕМ и општинската администрација во рамките на проектот „Унапредување



на родовата еднаквост преку политичко учество на жените“ кој го спроведе Националниот демократскиот институт (NDI) со финансиска помош од Шведската агенција за меѓународна развојна поддршка - Сида.

Исто така, во рамките на соработката со UN WOMEN, во текот на минатата година беа реализирани повеќе обуки и тренинзи, а во согласност со Програмата за еднакви можности, за унапредување и зголемување на знаењата и вештините на членките и членовите на КЕМ и општинската администрација, со акцент на родово - одговорното буџетирање, како основа за успешна реализација на креираните политики во делот на унапредувањето на родовата еднаквост.

VI. ДОНЕСЕНА ОДЛУКА ЗА ФОРМИРАЊЕ ЛОКАЛЕН СОВЕТ ЗА ПОДДРШКА НА ЖЕНСКО ПРЕТПРИЕМНИШТВО

На иницијатива на градоначалникот Тони Коњановски (бр. 08-1409, од 23.12.2022 година) и претседателката на Советот и претседателка на КЕМ Габриела Илиевска, Советот на општина Битола, а врз основа на член 50 од Законот за локална самоуправа (“Службен весник на Република Македонија” бр.5/02), Стратегијата за развој на женско преприемништво во Република Македонија за 2019-2023 година, како и Стратегијата за еднакви можности на Општина Битола за период од 2021-2026 година, донесе одлука за формирање Совет за поддршка на женско преприемништво на Општина Битола, заради поттикнување и поддршка на актуелните и потенцијалните жени преприемнички и во општината.

Советот за женско преприемништво на Општина Битола е составен од Градоначалникот на Општина Битола, координаторката за еднакви можности на жените и мажите, членови - ки на Советот, претставници - чки на здруженија и организации, претставнички - ци од бизнис секторот, претставнички - ци од образовниот сектор како и експерти - ки од областа на преприемништвото. Советот за женско преприемништво на Општина Битола е отворен за соработка и со други субјекти, кои по потреба ќе ги вклучува во својата работа при разгледување на одредени прашања и проблеми од соодветната



област. Советот за женско претприемништво на Општина Битола се формира заради остварување на следните цели:

- Разгледување и давање препораки за прашања од интерес за поддршка на женското претприемништво и еднаквите можности на жените и мажите
- Усогласување на стратегии, креирање на планови, давање на мислења, носење на заклучоци, градење на политики за поддршка на жените претприемнички, еднаквите можности и женските права, заради општествено и економско зајакнување на жените.

Согласно член 50 од Законот за локална самоуправа (“Службен весник на Република Македонија”бр.5/02) утврдена е надлежноста на Градоначалникот. Една од надлежностите на Општина Битола е утврдување стратегија и давање поддршка на развојот на мали и средни претпријатија и претприемништво. Целите и приоритетите на Општина Битола се поддршка и развој на женското и социјално претприемништво. Согласно стратешката рамка на ЕУ за поттикнување на женското претприемништво, државите членки се повикани да изработат и реализираат национални стратегии за женско претприемништво. Во Стратегијата за развој на женско претприемништво во Република Македонија 2019-2023 година констатирано е, дека постои недоволна застапеност на жените во активностите за претприемништво, во сопственичката структура на претпријатијата и занаетчиството, на пазарот на труд, во управувачките структури и сл. Согласно Стратегијата една од мерките која се предлага да биде преземена на локално ниво е соработката со локалната власт за вклучување на развојот на женското претприемништво како клучно во локалните програми за развој. Во таа насока, а заради имплементација на горенаведеното, формирање на еден ваков Совет ќе придонесе кон суштинско поврзување помеѓу носителите на различните активности за развој на капацитетите во претприемништвото на државно и локално ниво, како добра основа за следење на ефектите од применетите политики, програми и инструменти. Земајќи ја во предвид и Стратегијата за еднакви можности на Општина Битола за периодот 2021-2026 година, формирањето на едно вакво тело ќе даде несебична поддршка на жените претприемнички за вмрежување како и поврзување со институциите и граѓанските организации. Тоа ќе придонесе за вклучување на жените на раководни позиции, но и на клучни функции, со внимание на родовото буџетирање при градењето на политики на родова еднаквост.



VII. ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА СОРАБОТКАТА НА КЕМ СО ЗДРУЖЕНИЈАТА НА ГРАЃАНИ ЗА 2022 ГОДИНА

Извештајот за реализација на соработката на КЕМ со здруженијата на граѓани за 2022 година во себе ги вклучува реализираните активности од страна на ЗГ според Програмата за еднакви можности односно Јавниот повик бр.40-41/1, објавен на 23.03.2022 година.

VII.1 РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ ОД ПРОГРАМАТА ЗА СОРАБОТКАТА НА КЕМ СО ЗДРУЖЕНИЈАТА НА ГРАЃАНИ ЗА 2022 ГОДИНА

Во текот на 2022 година беше распишан Јавен повик до здруженијата на граѓани за реализација на активностите од Програмата за еднакви можности. Пристигнаа 13 апликации и на сите од КЕМ им беа доделени средства во рамките на можностите но и квалитетот на апликацијата односно поднесениот проект. Во продолжение детален извештај:

1. Организација на жени на Општина Битола

Наслов на проектот: „Јас сум бизнис жена“

Главна цел на проектот:

Зголемување на свесноста на жените за отворање сопствен бизнис.

Идентификувана родова перспектива:

Родова еднаквост и економско јакнење на жената. Вклученост на жени бизнисменки и оние ки тоа сакаат да бидат во иднина.

Реализирани активности:

Организација на три настани.

Доделени средства за 2022 година - 10.000 денари.



2.Здружение за спортски консалтинг, спорт, спортска рекреација и организација на настани - АГЕНЦИЈА ЗА СПОРТСКИ КОНСЛАТИНГ АМС БИТОЛА

Наслов на проектот: „Спортот има моќ да ја направи родовата еднаквост реалност“

Главна цел на проектот:

Отстранување на стереотипи, намалување на дискриминација, постигнување рамноправност во сите сфери на живеење со акцент на спортот.

Идентификувана родова перспектива:

Промоција и поттикнување родова еднаквост и недискриминација, зголемување на учеството на девојки и жени во спортот. Зголемување на јавната свест за регулаторната рамка за заштита од родова нееднаквост и дискриминација во спортските здруженија и федерации.

Реализирани активности:

Анализа на ставовите на спортските здруженија и федерации за односот кон родовата еднаквост и детектирање механизми за нејзино унапредување.

Доделени средства за 2022 година - 20.000 денари.

3.ЗУР МАКЕДОНСКИ РАКОТВОРБИ

Наслов на проектот: „Емпиризмот на ракотворците во функција на младите потенцијални знаетчици - жени Ромки“

Главна цел на проектот:

Подигнување на свеста за значењето на економската и културната еманципација на младите Ромки, учење на вештини за самостојно настапување на пазарот на трудот, економско и занаетчиско зајакнување на младите Ромки

Идентификувана родова перспектива:

Промоција и поттикнување родова еднаквост и недискриминација, зголемување на учеството на девојки и жени Ромки на пазарот на трудот и нивно економско јакнење.

Реализирани активности:



Предавања обуки, од областа на занаетството, совладување вештини, изложба.

Доделени средства за 2022 година - 15.000 денари.

4.Здружение за развој на ромската заедница „Сумнал“

Наслов на проектот: „Преку зајакнати вештини до вработување на младите Ромки“

Наслов на проектот: „Емпиризмот на ракотворците во функција на младите потенцијални знаетчици - жени Ромки“

Главна цел на проектот:

Зајакнување на капацитетите на младите жени Ромки за индивидуален кариерен развој и нивна поддршка за правилно насочување за градење на успешна кариера и вработување.

Идентификувана родова перспектива:

Унапредување на родовата еднаквост и економско јакнење на младите Ромки

Реализирани активности:

Обуки на 25 млади Ромки.

Доделени средства за 2022 година - 50.000 денари.

5.Здружение на граѓани Иновактива Битола

Наслов на проектот: „Реално.мк“

Главна цел на проектот:

Едукација за родова еднаквост преку нов медиум.

Идентификувана родова перспектива:

Унапредување на родовата еднаквост преку медиуми, разбивање на стереотипи.

Реализирани активности:

Анкети и прашалници за родова еднаквост.

Доделени средства за 2022 година - 5.000 денари.



6. Тоетхер Македониа

Наслов на проектот: „Улогата на медиумската писменост при градње родова еднаквост“

Главна цел на проектот:

Развивање на свест за потребата и неопходноста од медиумската писменост и родовата застапеност кај младите од 15-24 години.

Идентификувана родова перспектива:

Еднаквост меѓу мажите и жените.

Реализирани активности:

Формирање фокус-група, истражување, работилници.

Доделени средства за 2022 година - 30.000 денари.

7. Здружение на граѓани за промоција на регионална соработка 22 Нентори

Наслов на проектот: „Преку стручните мечанички задачи во борба против родова дискриминација“

Главна цел на проектот:

Совладување на основните механички операции од страна на жените, потврдување на нивната еднаква способност со мажите.

Идентификувана родова перспектива:

Еднаквост меѓу мажите и жените, елиминирање на родова дискриминација, анализа на состојбите околу стереотипите за грижата за возилата меѓу мажите и жените.

Реализирани активности:

Обуки и работилници.

Доделени средства за 2022 година - 10.000 денари.

8. Здружение за изведувачки уметности ИНТИМЕН ТЕАТАР Битола

Наслов на проектот: „Театар на личноста или театарот како алатка за родова еднаквост и економско јакнење на жената“



Главна цел на проектот:

Родова еднаквост на жената, економско јакнење и подобрување на квалитетот на живот на жената, преку создавање театар.

Идентификувана родова перспектива:

Учество на жени во проектот и зајакнување на нејзиното место во заедницата.

Реализирани активности:

Театарск работилница, обука за менаџерски способности и ПП.

Доделени средства за 2022 година - 10.000 денари.

9.Здружение за афирмација на дигиталната култура - КЈУ АР ОПШТЕСТВО Битола

Наслов на проектот: „И таа може како него“

Главна цел на проектот:

Поголема самостојност на жените во секојдневните активности преку запознавање и стекнување на жените со секојдневните вештини кои се сметаат за типично машки..

Идентификувана родова перспектива:

Намалување на предрасудите за постоење на т.н „машки“ и „женски“ вештини.

Реализирани активности:

3 тематски обуки (електричар, водоинсталатер и автомеханизач“, печатена брошура и објавена на интернет.

Доделени средства за 2022 година - 50.000 денари.

10.Здружение СОЛИДАРИТЕТ ЕУ Битола

Наслов на проектот: „Сите за еднаквост“

Главна цел на проектот:

Унапредување на родовата еднаквост преку намалување на родовите стереотипи и предрасуди во училиштата.

Идентификувана родова перспектива:



Еднаков пристап до образование за сите, до можностите за учење, еднакви постигања и напредок на мажите и жените во сите сфери на животот.

Реализирани активности:

Предавања, обуки, кампања, тркалезни маса.

Доделени средства за 2022 година - 10.000 денари.

11.Здружение на жени ИСКРА Битола

Наслов на проектот:„Семејството и процесот на социјализација“

Главна цел на проектот:

Јакнење на улогата на семејството во локалната заедница.

Идентификувана родова перспектива:

Учење за родово одговорно поведење, учење за родовите улоги.

Реализирани активности:

Работилници во основните училишта.

Доделени средства за 2022 година - 20.000 денари.

12.Здружение за иновации ЦЕНТАР ЗА ИНОВАЦИИ И МЕНАЏМЕНТ (ЦИМ) Битола

Наслов на проектот:„Зајакнување на капацитетите кај младите жени за претприемништво во ИТ секторот“

Главна цел на проектот:

Подобрување на социо - економската положба на младите жени, нивно економско јакнење.

Идентификувана родова перспектива:

Родова еднаквост - унапредување преку економски независни жени.

Реализирани активности:

Обуки, работилници, публикација за ИТ вештини кај младите жени.

Доделени средства за 2022 година - 50.000 денари.



13. Центар за образовни и развојни иницијативи ИНОВА ЛАБ Битола

Наслов на проектот: „Локално партнерство за економско јакнење на жените“

Главна цел на проектот:

Поттикнување на жените од Битола за искористување на сопствениот потенцијал и придонес во заедницата преку локално партнерство и поддршка.

Идентификувана родова перспектива:

Родова еднаквост - економско јакнење на жената преку работилници за можностите за економска самостојност преку започнување сопствен бизнис.

Реализирани активности:

Тркалезна маса, работилници, формиран Институт (клуб) за поттикнување на претприемничкиот и менаџерскиот потенцијал на жените.

Доделени средства за 2022 година - 50.000 денари.

VIII. ФИНАНСИСКА РЕАЛИЗАЦИЈА НА БУЏЕТОТ НА ПРОГРАМАТА ЗА
ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ ЗА 2022 ГОДИНА

Реден број		Датум на реализација	Институција	ставка	Износ (Денари)	Реализација
1	реализација на проекти за ЕМ / советовалиште за ЖСМ	2022	ЗГ	463110	1.340.000 ден	1.330.000 ден
2	Консултански услуги	2022	ЗГ/консултантска куќа	425970	150.000 ден	150.000 ден.
3	Домување жртви семејно	2022	Физички лица	425990	500.000	/ (не се појави таква потреба)
	Вкупно				2.050.000 ден	1.480.000 72%

ПОДГОТВИЛ:

д-р Анита Ангелевска

координаторка за еднакви можности